

Seudullinen kotouttamisohjelma
Riihimäki, Hausjärvi, Loppi
2021–2024

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Maahanmuuttajat seutukunnassa	4
3. Talousvaikutukset kunnille	7
4. Kotouttamistyön käsitteitä	7
5. Kotouttamisohjelman 2021 – 2024 linjaukset	9
6. Kotouttamistyön keskeiset tehtävät	10
6.1. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen	11
6.2. Varhaiskasvatusikäisten ja esiopetusikäisten kotoutumisen tukeminen	13
6.3. Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen	14
6.4. Kotoutumista tukevat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	14
6.5. Aikuisikäisten ja yli 16-vuotiaiden nuorten kouluttautuminen	16
6.6. Perheiden kotoutumisen tukeminen	17
6.7. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet	17
6.8. Maahanmuuttajien huomioiminen terveyspalvelujen asiakkuudessa	19
6.9. Maahanmuuttajien huomioiminen sosiaalipalvelujen asiakkuudessa	20
6.9.1. Hausjärven sosiaalitoimi	20
6.9.2. Lopen sosiaalitoimi	20
6.9.3. Riihimäen sosiaalitoimi	20
6.10. Kansainvälistä suojelua saavien vastaanotto	21
6.10.1. Kiintiöpakolaisten vastaanottoprosessi	21
6.10.2. Turvapaikanhakijoiden vastaanottoprosessi	22
6.11. Monialainen verkostoyhteistyö ja koordinaatio	23
6.12. Henkilöstön koulutus	25
6.13. Tulkkauspalvelut	25
6.14. Kotoutumista tukeva viestintä ja tiedottaminen	26
6.15. Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen	26
6.16. Alueen kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus	27
Lähteet:	29

1. Johdanto

Maahanmuutto on osa nykyaikaista kansainvälistä Suomea. Ihmiset muuttavat Suomeen ja Suomesta monin eri syin. Osa tulee töihin, osa opiskelemaan. Osa saa kansainvälistä suojelua Suomesta ja osa tulee Suomeen asuakseen yhdessä perheensä kanssa. Suomen ja Riihimäen seudun tavoitteena on auttaa jokaista ihmistä kotoutumaan Suomeen ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Jokaisella tulee olla mahdollisuudet lisätä omaa hyvinvointia ja osallistua rakentavalla tavalla yhteiskuntaan. Kunnat ovat merkittävässä roolissa paikallistason hallinnollisena toimijana kotoutumisen tukemisessa ja alueen palveluiden koordinoimisessa. Tämän kotouttamisohjelman vuosille 2021 - 2024 tavoitteena on varmistaa, että maahanmuuttajat voivat elää tasavertaisina kuntalaisina sekä saavat kunnalta tarvettaan vastaavat palvelut.

Kunnan tekemää kotouttamistyötä ohjaa Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010. Laki määrittelee kunnan tehtävät kotoutumisen edistämiseksi. Kunnan tulee

- 1) vastata ja sovittaa yhteen paikallista kotouttamisen kehittämistä, suunnittelua ja seurantaa
- 2) huolehtia palvelujen soveltuvuudesta myös maahanmuuttajille
- 3) huolehtia siitä, että kunnassa on tarpeisiin nähden riittävästi kotoutumislain mukaisia toimenpiteitä ja palveluja
- 4) huolehtia henkilöstön kotouttamisosaamisesta

Laki määrittelee eri viranomaisien velvollisuudet, yhteistyön sekä roolit maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kotoutumisen tukemiseksi. Laki kotoutumisen edistämisestä huomioi kaikki Suomeen syystä tai toisesta muuttavat henkilöt lain kohderyhmänä. Laissa määritellään alkukartoituksen, kotoutumissuunnitelman sekä kotoutumiskoulutuksen järjestäminen. Laki painottaa kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuutta ja seurantaa sekä velvoittaa kiinnittämään erityistä huomiota maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaukseen. Maahan saapuvan on tärkeä saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä ohjausta ja neuvontaa kielikoulutuksista ja työhausta. Laki velvoittaa huomioimaan kotoutumisen kaksisuuntaisuuden ja sen että kotoutuminen vaatii maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutuksen lisäämistä. Laki myös ohjaa monialaiseen yhteistyöhön kotouttamistyön osalta.

Muita lakeja, jotka asettavat velvoitteita kunnille palveluiden järjestämisessä on mm. Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Terveystenhuoltolaki (1326/2010) ja Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014). Kunnan palvelut tulee järjestää vallitsevan lainsäädännön mukaisesti ja niissä on huomioitava erityisryhmien erityistarpeet. Maahanmuuttajat ovat erittäin laaja ja vaihteleva ryhmä ihmisiä, joilla on erilaisia lähtökohtia ja tarpeita. Heitä yhdistää se, että he voivat tarvita enemmän tai vähemmän apua suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisessa.

Riihimäen kaupungin strategiaan kuuluvassa hyvinvointipoliittisessa ohjelmassa 2018 - 2029 linjataan tavoitteeksi kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvoinnin lisäämisen päämääränä on vähentää tulevaa sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän kasvua sekä tukea välillisesti kaupungin elinvoimaisuutta. Ohjelman visio on "Hyvä elämä Riihimäellä!" Ohjelman painopisteet korostavat kuntalaisten aktiivisuutta, merkityksellistä elämää, elinikäistä oppimista, osallisuutta, työllisyyttä, yhteisöllisyyttä, yhdenvertaisuutta, kumppanuutta, osallisuutta, vakaata kuntataloutta ja viihtyisää, terveellistä, turvallista ja esteetöntä elinympäristöä. Samat painopisteet ja tavoitteet ovat myös kotoutumistyön pohjana. (Riihimäen kaupunki 2018)

Hausjärven kuntastrategian 2030 keskiössä on kunnan perustehtävien hoitaminen ja palvelujen tuottaminen. Tavoitteena on, että Hausjärvellä on hyvä elää ja tehdä töitä; täällä jokaisella on mahdollisuus luoda itselleen onnellinen tulevaisuus. Kunnan toimintaa ohjaavat arvot ovat ihmisläheisyys, turvallisuus ja luovuus. Kunnan strategiset päämäärät ovat: 1) Kehittyvä ja aktiivinen kunta; 2) Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut; 3) Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä. Päämäärissä korostuu luonnonläheisyys, turvallisuus ja hyvä saavutettavuus, hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä avoimuus ja yhteisöllisyys. (Hausjärven kunta 2019)

Lopen strategia 2018–2023 linjaa, että kunnassa suvaitaan ja hyväksytään erilaiset ihmiset, toimintatavat ja kulttuurit. Strategiassa painotetaan yhteistyötä, avoimuutta, vastuullisuutta kunnan toiminnassa. Kunta haluaa luoda kuntalaisilleen parempaa arkea, elinkeinomahdollisuuksia ja helppoja ja monipuolisia vapaa-ajan mahdollisuuksia. (Lopen kunta 2018).

Hämeen liiton maakuntastrategian mukaan väestönkasvu Kanta-Hämeessä on kääntynyt negatiiviseksi 2014 vuonna. Viime vuosina maakunnassa ainoastaan nettomaahanmuutto on kasvanut. Väestön ikääntyminen vaikuttaa erilaisten palvelutarpeiden syntyyn ja kasvuun. Väestön ikääntyminen johtaa tietyillä aloilla, erityisesti terveydenhuollossa työvoimapulaan. Työvoimaa ja heikentyvää taloudellista ja väestöllistä huoltosuhdetta voidaan paikata ulkomaalaisella työvoimalla. Jo maassa olevien maahanmuuttajataustaisten ihmisten pääsy työvoimapaalveluihin ja siten heidän osaamis potentiaalin hyödyntäminen on iso mahdollisuus hyvinvoinnin lisäämiseksi. (Hämeen liitto 2018)

Kotouttamisohjelma laaditaan kunnan tai kuntien yhteistyönä kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Sen laadintaan, toteutukseen ja seurantaan osallistuvat alueelliset ja paikalliset viranomaiset sekä muut keskeiset toimijat. Kotouttamisohjelma pohjautuu kotoutumislakiin (32 – 33 §). Hyväksytty kotouttamisohjelma on edellytys sille, että kunta voi saada ELY-keskuksen laskennallisia ja kustannuksiin perustuvia korvauksia kuntaan muuttaneista kiintiöpakolaisista tai turvapaikan saaneista.

Seudullisen kotouttamisohjelman 2021–2024 pohjalla on Alueellinen kotouttamisohjelma 2017–2020. Ohjelma on tarkistettu ja täydennetty virkamiesvalmisteluna Kotouttamistyön ohjausryhmän suunnitelman mukaisesti vuoden 2020 aikana. Kotouttamistyön ohjausryhmä on vastannut ohjelman tarkistamisesta, painopisteistä ja linjauksista. Ohjelman tarkistusta varten on pyydetty Riihimäen, Hausjärven ja Lopen kuntien toimialakohtaiset lausunnot ja korjaus ehdotukset. Lisäksi TE-toimisto sekä Hyria OY ovat tarkistaneet ohjelman. Mukana kommentoimassa kotouttamisohjelmaa ja linjauksia on ollut kotouttamistyön yhteistyöverkosto, joka koostuu alueen kuntien, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kotouttamistyötä tekevistä työntekijöistä. Kotouttamisohjelma on hyväksytty kuntien valtuustoissa.

Alueella kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia palveluja ja tarvittaessa järjestetään erillispalveluja. Ohjelmakaudella painopistealueita ovat alueen kotouttamistyön koordinaation selkiyttäminen ja vastuutahojen nimeäminen, maahanmuuttajien työllistymisen ja kouluttautumisen edellytyksien parantaminen sekä maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen moniammatillisena yhteistyönä.

2. Maahanmuuttajat seutukunnassa

Vuoden 2019 tilaston mukaan Suomessa asui 267 629 ulkomaan kansalaista ja 412 644 vieraskielistä. Suomen väestöstä 7,5 % oli vieraskielisiä ja 4,8 % ulkomaan kansalaisia. (Tilastokeskus 2019)

Riihimäen seudulla vieraskielisten kuntalaisten määrä suhteessa muuhun väestöön on lisääntynyt viime vuosina. Ilmiö vaihtelee alueittain, mutta koko Suomen tasolla kehitys on ollut samansuuntaista.

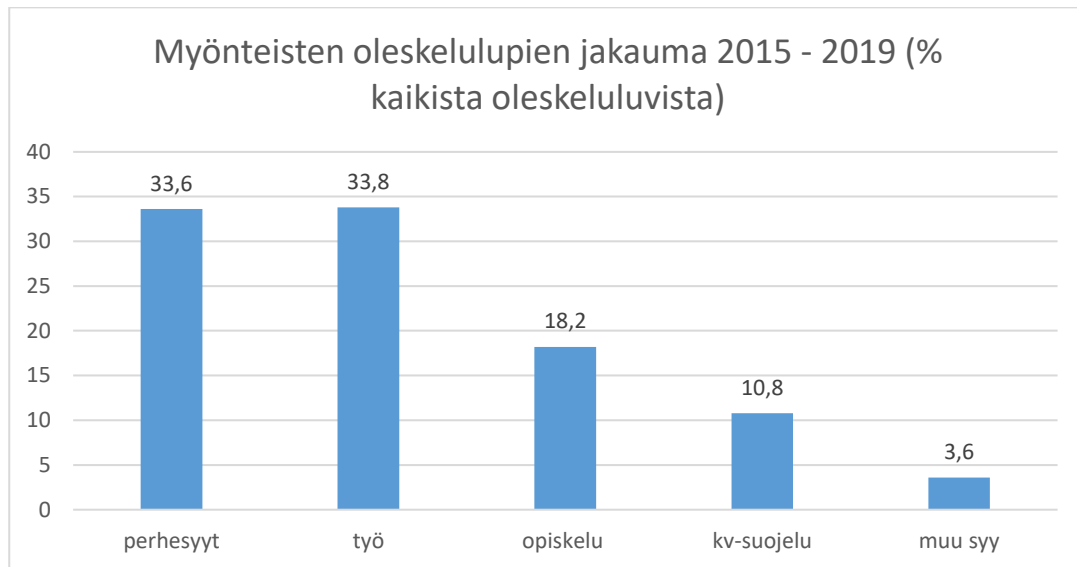
Vieraskieliseksi lasketaan henkilö, joka ei puhu suomea, ruotsia tai saamea.

Vieraskielisten määrän kehitys alueen kunnissa vuosina 2015 - 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Hausjärvi	213 / 2,4 %	218 / 2,5 %	239 / 2,8 %	245 / 2,9 %	237 / 2,9 %
Loppi	135 / 1,7 %	148 / 1,8 %	172 / 2,1 %	161 / 2,0 %	175 / 2,2 %
Riihimäki	1314 / 4,5 %	1349 / 4,6 %	1408 / 4,9 %	1433 / 5,0 %	1497 / 5,2 %
Kanta-Häme	3,5 %	3,8 %	4 %	4,1 %	4,2 %

Lähde: Tilastokeskus 26.8.2020

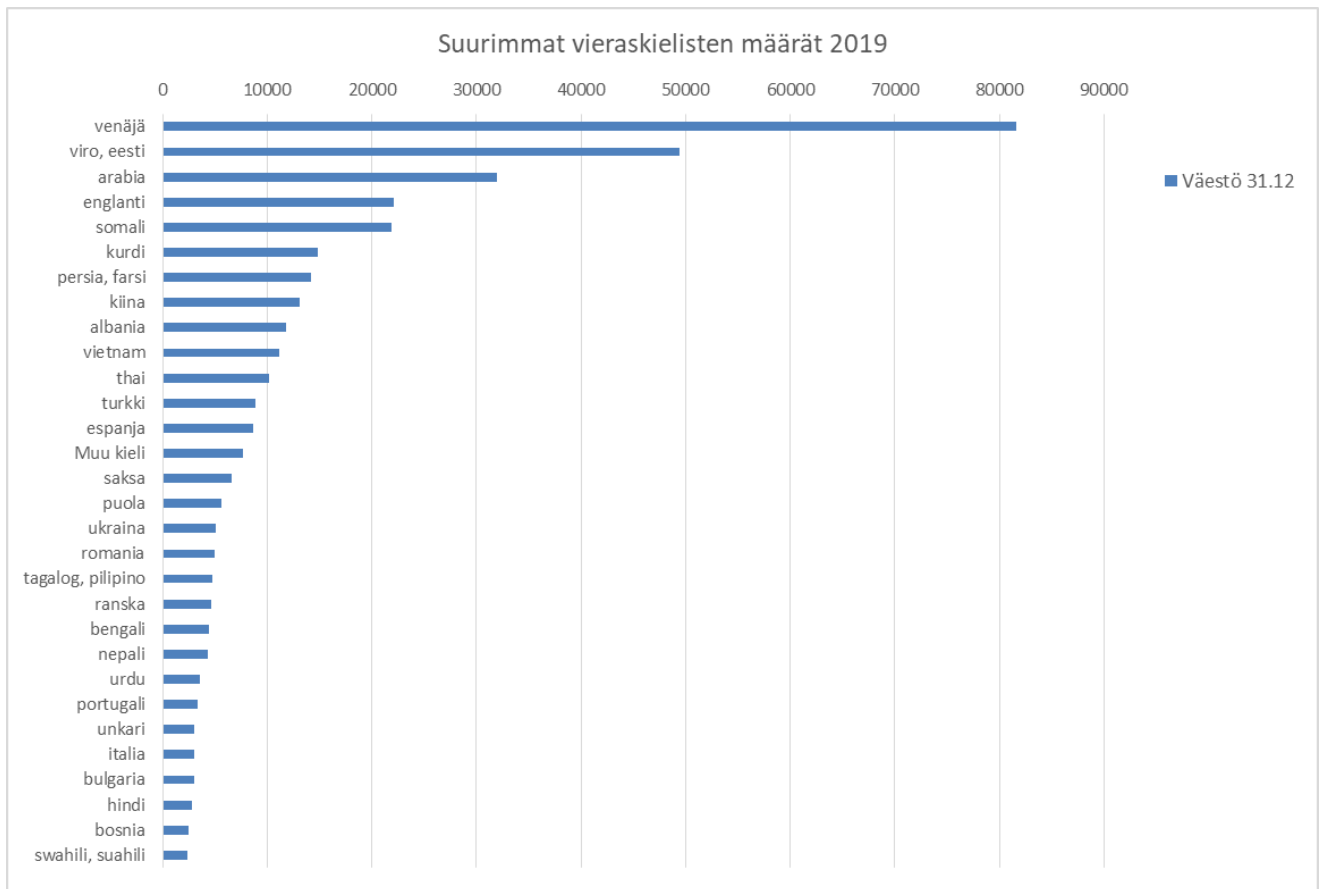
Myönteisten oleskelulupien jakauma koko Suomessa antaa suuntaa siitä, että millä perusteella Suomeen muutetaan asumaan. Yleisimmät syyt tulla Suomeen on työn perässä ja asuakseen perheen kanssa. Kolmanneksi yleisin syy on tulla opiskelemaan. Kansainvälinen suojelu ja muut syyt kattavat reilun 14 prosenttia maahantulon syistä.

Lähde: Maahanmuuttovirasto 7.10.2020

Seudullinen kotouttamisohjelma 2021 - 2024

Alla olevasta taulukosta ilmenee suurimmat vieraskielisten ryhmät koko Suomen osalta vuonna 2019. Vieraskieliseksi luetaan kaikki henkilöt, jotka ilmoittavat äidinkielekseen jonkun muun kielen kuin Suomen, Ruotsin tai Saamen.

Lähde: Tilastokeskus 2019

3. Talousvaikutukset kunnille

Kunnat voivat tehdä ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kiintiöpakolaisten vastaanotosta. Kunnalle korvataan pakolaisten vastaanotosta yli 7-vuotiaiden osalta 2300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaiden osalta 6845 euroa vuodessa. Lisäksi kunnalle korvataan ELY-keskuksen toimesta vastaanotettujen henkilöiden palveluiden järjestämisen vaatimat tulkkauskulut ja harkinnanvaraisen ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen kulut. Mikäli vastaanotettujen pakolaisten sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ylittävät laskennallisen korvauksen, voi kunta tehdä ELY-keskuksen kanssa erityiskorvaussopimuksen näiden kustannusten korvaamiseksi. Erityiskorvaussopimuksella voidaan kattaa syntyneet kustannukset 10 vuoden ajaksi saapumisesta Suomeen. Lisäksi kunta saa 700 euron korvauksen jokaisesta tehdystä alkukartoituksesta. Maahanmuuttajataustaiset henkilöt vaikuttavat kuntatalouteen myös kuntaosuuksien vieraskielisyyskertoimen kautta. (ELY-keskus 2020)

Yksi kotouttamistyön tärkeimpiä tavoitteita yhteiskunnallisesta näkökulmasta on saada kuntaan muuttaneet ihmiset integroiduksi osaksi yhteiskuntaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että maahanmuuttajataustaisille henkilöille voidaan tarjota työllistymistä edistäviä palveluita ja koulutusta tarpeidensa mukaisesti. Kuntien väestökehityksen kannalta on tärkeää, että kunta pystyy houkuttelemaan työkäisiä muuttajia, mutta myös että nämä muuttajat pystyvät työnteolla tai yrittäjyydellä elättämään itsensä. Onnistunut kotoutuminen on niin yhteiskunnan kuin kotoutujan etu.

4. Kotouttamistyön käsitteitä

Riihimäen, Hausjärven ja Lopen alueellisessa kotouttamisohjelmassa käytetään käsitettä **kotouttamistyö** kuvaamaan kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestämistä. Laissa kotoutumisen edistäminen (1386/2010) määrittelyn mukaisesti

Maahanmuuttaja

- on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnettyllä luvalla, tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Siirtolainen

- Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Siirtolainen voi olla joko maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Pakolainen

- on ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka UNHCR toteaa olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen

- on henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa valtion budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen kokonaiskiintiö vuodelle 2020 on 850 henkilöä.

Kansainvälinen suojelu

- Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan turvapaikkaa eli pakolaisasemaa tai toissijaista suojelua. Pakolaisaseman saavat ne, joille myönnetään turvapaikka tai jotka otetaan Suomeen pakolaiskiintiössä. Turvapaikanhakija voi saada oleskeluluvan myös toissijaisen suojelun perusteella, mutta tällöin hänellä ei ole pakolaisasemaa. Maahanmuuttovirasto määrittelee, onko turvapaikanhakija pakolainen, kun hänen hakemukseensa tehdään päätös. Toissijaista suojelua myönnetään sellaiselle ulkomaalaiselle, joka ei täytä pakolaissopimuksen asettamia kriteerejä, mutta joka on vaarassa kärsiä vakavaa haittaa kotimaahansa palatessaan. Vakavalla haitalla tarkoitetaan kuolemanrangaistusta, teloitusta, kidutusta, muuta epäinhimillistä kohtelua tai aseellisen selkkauksen yhteydessä tapahtuvasta mielivaltaisesta väkivallasta johtuvaa vakavaa ja henkilökohtaista vaaraa.

Kotoutuminen

- on maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen

- on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla (**monialainen yhteistyö**).

Erityistä tukea tarvitseva

- on maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomuuden, iän, perhetilanteen, alentuneen toimintakyvyn, sairauksien, vamman, taustan tai muun vastaavan syyn perusteella.

Kahdensuuntainen kotoutuminen

- on maahanmuuttajien ja valtaväestön suhteiden syventymistä eli maahanmuuttajan lisäksi kotoutumisprosessia käy läpi myös ympäröivä yhteiskunta.

Kotoutumissuunnitelma

- on yksilöllinen tai perheen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joilla tuetaan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita tarvittavia tietoja ja taitoja.

Kotoutumiskoulutus

- sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidonopetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Koulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Myös omaehtoinen opiskelu voidaan sisällyttää kotoutumissuunnitelmaan, jolloin opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella.

5. Kotouttamisohjelman 2021 – 2024 linjaukset

1. Yksilön ja perheiden kotoutumisen tukeminen
 - a. Maahanmuuttajalle annetaan oikeus tulla ymmärretyksi, kun hänen asioitaan käsitellään. Tulkkaus järjestetään tarvittaessa kaikilla kunnan toimialoilla.
 - b. Maahanmuuttajataustaisen oppilaan/opiskelijan suomen kielen oppimista ja kotoutumista tuetaan.
 - c. Maahanmuuttajaperheiden kotoutumista tuetaan moniammatillisena yhteistyönä.
 - d. Tuetaan maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten työllistymistä, yrittäjyyttä
 - e. Kehitetään maahanmuuttajille tarjottavia ohjaus- ja neuvontapalveluita
2. Seudullisen monialaisen kotouttamistyön kehittäminen
 - a. Kokonaiskoordinaatiota kehitetään alueen monikulttuurisuus – ja maahanmuuttaja-asioissa.
 - b. Alueen maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan tarjoamalla vapaa-ajan toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.
 - c. Kehitetään seutukunnallisesti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden (kansainvälistä suojelua saavat) vastaanottoa prosessia.
 - d. Kehitetään yhteistyössä alueen kuntien kesken kansainvälistä suojelua saavien kotoutumisprosessia alueella.
 - e. Edistetään hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun kehittymistä alueella.
 - f. Lisätään kuntien sekä muiden alueen organisaatioiden työntekijöiden osaamista monikulttuurisuuteen ja kotouttamiseen liittyvissä asioissa.
 - g. Edistetään kahdensuuntaista kotoutumista vuorovaikutteisena monialaisena verkostoyhteistyönä.
3. Yhteiskunnan roolin tehostaminen kotoutumistyössä
 - a. Vahvistetaan alueen yritysten työvoiman saatavuutta
 - b. Kotouttamisohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan aktiivisesti ohjelmakauden aikana.
 - c. Taloudellisten vaikutusten seuranta kunnissa ja resurssien tarkoituksenmukainen kohdentaminen
 - d. Kotouttamisohjelman toimenpiteet otetaan huomioon talousarviovalmistelussa.

6. Kotouttamistyön keskeiset tehtävät

Kotouttamistyön keskeiset tehtävät ovat

- Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen
- Varhaiskasvatusikäisten ja esiopetusikäisten kotoutumisen tukeminen
- Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen
- Kotoutumista tukevat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut
- Aikuisikäisten ja nuorten yli 16 v. koulutuksen järjestäminen
- Maahanmuuttajien työllistymisen tukeminen
- Perheiden kotoutumisen tukeminen
- Maahanmuuttajien huomioiminen terveystietojen asiakkuudessa
- Maahanmuuttajien huomioiminen sosiaalipalvelujen asiakkuudessa
- Kansainvälistä suojelua saavien vastaanoton kehittäminen
- Monialainen verkostoyhteistyö
- Henkilöstön koulutus
- Tulkkauspalvelut
- Kotouttamista tukeva viestintä ja tiedottaminen
- Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen.
- Maahanmuuttoasioiden kokonaiskoordinaatio

6.1. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen

Alueen kunnissa vastuutahona alkukartoituksessa on kuntien kotouttamistyötä koordinoiva taho sekä TE-toimisto. TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaan työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukilain mukaista toimeentulotukea. Kunta tai työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen perusteella kotoutumissuunnitelman laatimisen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus.

Alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttajan

- luku- ja kirjoitusvalmiudet
- kielitaidot
- opiskeluvälineet ja -edellytykset
- aikaisempi koulutus ja työkokemus
- pätevyys jollakin erityisalalla ja muut vahvuudet
- omat toiveet työn ja koulutuksen suhteen
- elämäntilanne, terveydentila ja sen mukaiset palvelutarpeet

Ihmisten elämäntilanteet ovat muuttuvia ja moniulotteisia eikä aina ole aivan yksiselitteistä, kuuluko maahanmuuttajan alkukartoituksen tekeminen kunnan vai TE-toimiston vastuulle. Kunta voi tehdä alkukartoituksen sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan tarvitsevan alkukartoitusta.

Kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja maahanmuuttajalle laaditut muut asiaan liittyvät suunnitelmat on sovitettava yhteen. Kotoutumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. (1386/2010, 13§)

Kunnan tulee huolehtia palveluiden soveltumisesta yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille. Laki kotoutumisen edistämisestä ja yhdenvertaisuuslaki velvoittavat tekemään tarvittavat toimet sen takaamiseksi että myös maahanmuuttajataustaiset henkilöt voivat käyttää kunnan palveluita. Kunnan vastuulla on huolehtia erityisesti kuntaan muuton alkuvaiheessa annettavasta ohjauksesta ja neuvonnasta sekä yhteiskuntaorientaatiosta. Jokaiselle kunnan sosiaalihuollon asiakkaalle laaditaan asiakassuunnitelma, mikäli asiakkuus päätetään aloittaa.

ELY-keskus maksaa kunnalle kansainvälistä suojelua saavien ohjauksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseksi laskennallisen korvauksen 3-5 vuoden ajan. Tulkkauspalveluista sekä täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta syntyvät kustannukset korvataan kunnalle täysimääräisesti. Mikäli kansainvälistä suojelua saanut henkilö tarvitsee taustastaan johtuvia sosiaali- tai terveydenhuollollisia kohdennettuja erityispalveluita, saa kunta näistä palveluista syntyvät kulut täysimääräisesti korvatuksi ELY-keskukselta. Kunta voi sopia erityiskustannusten korvaamisesta 10 vuodeksi. Syitä erityisen tuen tarpeelle voi olla taustasta riippuen erilaiset väkivaltakokemukset, kiduttaminen, ihmisoikeusloukkaukset, ihmiskauppa, sotatraumat, pakomatkan aikaiset kokemukset, hoitamattomat fyysiset ja psyykkiset sairaudet tai vammat, pakotettu siirtyminen uuteen elinympäristöön, perheen hajoamiseen liittyvät ko-

kemukset, omaisuuden ja toimeentulon menettäminen, luku- ja kirjoitustaidottomuus, kielitaidottomuus, koulutuksen puute, puutteelliset tai vääristyneet tiedot terveydenhoidosta, perhe-elämän taitojen puutteet, identiteetin muutokset, taloudellinen tilanne ja rahankäytön hallintaan liittyvät ongelmat sekä turvaverkkojen puute. Jokaisen pakolaistaustaisen henkilön tilanne on aina yksilöllinen ja jokaisen henkilön yksilöllinen tarve palveluille tulee selvittää, että hänen kotoutumistaan voidaan tukea.

Kunta ilmoittaa vuosittain laadittujen alkukartoitusten määrän, milloin ne on aloitettu ja saatettu päätökseen. Jokaisesta päätökseen saatetusta alkukartoituksesta saa kunta korvauksen ELY-keskukselta. Korvauksen edellytys (700 euroa/kartoitus) on, että kunta on järjestänyt ainakin alkuhaastattelun valtioneuvoston asetuksen kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta § 1 mom 2 mukaisesti.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Alueelle muuttava maahanmuuttaja saa riippumatta saapumisperusteestaan tietoa hänelle tarjottavista palveluista.	Alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan järjestäminen kaikille kuntaan muuttaville maahanmuuttajille	Kuntien määrittämä vastuutaho Sosiaali- ja terveysjohtaja Perusturvajohtaja
Maahanmuuttajien palveluneuvonnan jatkumon turvaaminen	Varmistetaan, että maahanmuuttaja-asiakkaita kohtavat viranomaiset osaavat ohjata asiakkaan oikeiden palvelujen piiriin	Kaikki viranomaiset

6.2. Varhaiskasvatusikäisten ja esiopetusikäisten kotoutumisen tukeminen

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään perheen asuin-alueella. Lasta tuetaan kahteen kulttuuriin kasvamisessa yhteistyössä perheen kanssa. Vanhempia pyydetään mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Lapsen oman äidinkielen tärkeyttä korostetaan varhaiskasvatuksessa. Tulkkipalveluja käytetään tarvittaessa. Kasvattajilla tulee olla oman kulttuurin tuntemukseen ja kunnioitukseen pohjautuva myönteinen asenne muita kulttuureja kohtaan.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käytetään vieraskielisten lasten opetuksessa Suomi toisena kielenä opetussuunnitelmaa. S2 opetussuunnitelma laaditaan lapsille, joiden suomen kielen taito on joiltakin osin puutteellinen. Yli 3 -vuotiaiden lasten suomen kielen kehityksen arvioinnissa käytetään S2 kielen oppimisen seurantalomaketta.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Koko perheen kotoutumisen tukeminen osana kasvatusyhteistyötä.	Tulkin käyttö aloituskeskusteluissa ja vasu-keskusteluissa Perheen arkinen ohjaus päivittäisessä vuorovaikutuksessa Yhteistyö lastenneuvolan ja perheneuvolan kanssa Selvitetään mahdollisuutta järjestää perhekerhotoimintaa maahanmuuttajaperheille yhteistyössä 3. sektorin kanssa	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstö Varhaiskasvatuspäällikkö
Maahanmuuttajataustaisen lapsen oman äidinkielen kehityksen tukeminen.	Tuetaan ja kannustetaan vanhempia käyttämään omaa äidinkieltä lapsensa kanssa arjessa.	Varhaiskasvatuksen henkilöstö
Maahanmuuttajataustaisen lapsen kotoutumisen edistäminen suomi toisena kielenä opetuksen avulla.	Suomi toisena kielenä – opetussuunnitelman noudattaminen varhaiskasvatuksessa Selvitetään esiopetuksen S2- kielen opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen.	Varhaiskasvatuksen henkilöstö Varhaiskasvatuspäällikkö/erityisvarhaiskasvatuksen elto-tiimi

6.3. Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen

Esi- ja peruskouluikäisten palvelut kasvatus - ja opetustoimessa järjestetään voimassa olevien lakien ja normiluontoisten määräysten pohjalta. Subjektiivisen oikeuden piiriin kuuluvat toiminnot tuotetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta, joita on tarkennettu kuntakohtaisesti. Valmistavan opetuksen sekä oppilaiden oman äidinkielen opetuksen järjestäminen on kunnille vapaaehtoista. Esi- ja perusopetuksessa kunta saa erillistä valtionapua sekä valmistavan opetuksen että oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Lisäksi kunnan on mahdollista anoa erillistä valtionapua maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oman äidinkielen opetukseen ja S2-opetukseen. Valtio kattaa vain osan kustannuksista (enintään 86% laskennallisista kustannuksista). Palveluita pyritään tuottamaan seudullisesti. 12–17-vuotiaana Suomeen muuttavien koulutuksen kohdalla erityinen haaste.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajataustaisen oppilaan suomen kielen oppiminen ja vahvistaminen sekä suomalaisen kulttuuriin kotoutuminen. Riittävän suomen kielen taidon turvaaminen oppilaalle, jotta hän selviää jatko-opinnoista.	Valmistava opetus ja S2-opetus sekä oman äidinkielen ja kulttuurin opetus. Huolehditaan että lapsen oikea äidinkieli kirjautuu todellisena oppilashallintojärjestelmään.	Perusopetuksesta vastaava viranhaltija
Riittävien resurssien varaaminen valmistavaan ja S2-opetukseen	Valmistavan ja S2-opetukselle varataan tarvittavat summat	Sivistysjohtaja
Maahanmuuttajalapsen oman äidinkielen ja kulttuurituntemuksensa tuntemuksen turvaaminen kehittymisen turvaaminen.	Oman äidinkielen ja oman kulttuurin opetuksen järjestäminen tarvittavilla kielillä.	Sivistysjohtaja Rehtori Päiväkodinjohtaja
Koko perheen kotoutumisen tukeminen.	Perusopetusikäisille perhekerhotoimintaa ym. aktiviteetteja.	Kunnan yhteistyö 3. sektorin kanssa

6.4 Kotoutumista tukevat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut voivat edistää maahanmuuttajien kotoutumista tarjoamalla mahdollisuuden osallistua ohjattuun toimintaan muiden kuntalaisten kanssa, järjestämällä maahanmuuttajia kiinnostavia tilaisuuksia, antamalla tiloja maahanmuuttajien itsensä järjestämää toimintaa varten ja tukemalla tiedonsaantia ja oppimista.

Kunnan nuorisopalvelut järjestää kerho- ja harrastustoimintaa sekä leirejä lapsille ja nuorille. Toiminta on pääosin maksutonta ja avointa kaikille. Näin yritetään saada lapset ja nuoret mukaan toimintoihin. Nuorisotiloista on mahdollista vuokrata tiloja myös omaan käyttöön.

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut tuottavat avoimia ja pääosin maksuttomia tapahtumia kaikille kuntalaisille. Lisäksi voidaan tuottaa erityisesti maahanmuuttajille kohdennettuja palveluja, koulutuksia tai tapahtumia yhdessä kuntien, alueen oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Yhteistyön ja avoimen toiminnan tavoitteena on yhteisöllisyyden ja osallisuuden parantaminen. Kulttuurisisältöisiä toimintaideoita otetaan vastaan ja kulttuuritapahtumia voidaan kehittää yhteistyössä maahanmuuttajien kanssa. Tapahtumilla voidaan tukea myös maahanmuuttajien oman osaamisen ja oman kulttuurin esilletuomista sekä yleistä maahanmuuttoa, monikulttuurisuuteen ja rasismin vastaisuuteen liittyvää tiedottamista.

Kuntien liikuntapalvelut järjestää toimintaa kaiken ikäisille kuntalaisille. Lasten liikuntakerhot ja terveysliikunta ovat päällimmäisinä. Maahanmuuttajat voivat käyttää palveluita muiden kanssa yhdessä mutta esim. kuntosaleista on mahdollisuus varata omia vuoroja.

Riihimäen kaupungin liikunta- ja hyvinvointikeskus järjestää terveysliikuntatoimintaa niin lapsille, nuorille, työikäisille ja iäkkäille sekä koordinoi alueen muuta liikuntatoimintaa. Kaupungin liikunta- ja hyvinvointikeskuksen järjestämä toiminta on joko maksutonta tai hyvin edullista. Kaupunki tarjoaa myös ilmaiset liikuntapaikat alle 23-vuotiaille. Liikunta- ja hyvinvointikeskuksen yhtenä tavoitteena on auttaa maahanmuuttajia osallistumaan kaupungissa järjestettävään liikuntatoimintaan. Vuodesta 2012 alkaen Riihimäellä on pyörinyt maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla -hanke, jonka tarkoituksena on ollut aktiivisesti tiedottaa alueen liikuntapalveluista maahanmuuttajille sekä saada heitä mukaan kaupungissa toteutettavaan liikuntatoimintaan.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajien informoiminen liikunta- ja kulttuuripalveluista	Tehdään yksinkertaiset suomenkieliset esitteet ja kotisivuille tietoa palveluista myös englanniksi. Tavoitellaan aktiivisesti maahanmuuttajia palveluiden pariin.	liikunta- ja hyvinvointipäällikkö Kulttuuripalveluista vastaavat
Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen liikunta- ja kulttuuripalveluissa	Mahdollistetaan maahanmuuttajien osallistuminen tiedotusta kohdentamalla, tarjoamalla edullisia liikuntatiloja ja -palveluita sekä kohdennetuilla tapahtumilla	liikunta- ja hyvinvointipäällikkö Kulttuuripalveluista vastaavat

6.5. Aikuisikäisten ja yli 16-vuotiaiden nuorten kouluttautuminen

Riihimäen, Hausjärven ja Lopen alueella aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen hankkimisesta ja järjestämisestä vastaa Hämeen ELY-keskus, joka kilpailuttaa ja ostaa kotoutumiskoulutukset työvoimakoulutuksena. Sopimuskaudella 2021–2024 kotoutumiskoulutusta toteuttaa Hyria Business Institute Oy. Riihimäen aikuislukio järjestää omaehtoisena koulutuksena aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta opinnot jo aloittaneille ja eritasoista S2-opetusta ja aikuisten lukiokoulutusta iltaopetuksena. Syksystä 2020 alkaen ei uusia opiskelijoita oteta aikuisten maahanmuuttajien perusopetukseen ja opetuksen järjestäminen päättyy kokonaisuudessaan keväällä 2022. Aikuislukion järjestämä erillinen aikuisten S2-opetus on suositua ja sen järjestämismahdollisuudet aikuislukion toiminnan lakkautuksen jälkeen kartoitetaan vuoden 2021 aikana.

Ammatillista toisen asteen koulutusta alueella järjestää Hyria koulutus Oy, jolla on toimipisteet Hyvinkäällä, Riihimäellä ja Hämeenlinnassa. Nuoret nivelvaiheessa olevat maahanmuuttajat voivat hakeutua Hyrian S2-tuettuun Valma-koulutukseen.

Riihimäen aikuislukion maahanmuuttajien peruskoulu on tarkoitettu aikuisille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Koulu kestää yleensä noin kolme vuotta ja kun opiskelija on suorittanut tarvittavat kurssit, saa hän suomalaisen peruskoulun päättötodistuksen. Opetus noudattaa aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja koulussa opiskellaan paljon suomen kieltä ja suomalaisen peruskoulun oppiaineita suomen kielellä. Koulu sopii myös opiskelijoille, jotka ovat opiskelleet peruskoulun ja muita opintoja kotimaassa, mutta joiden tarvitsee kehittää suomen kielen taitoaan työn tai opiskelupaikan saamiseksi Suomessa. Riihimäen aikuislukion maahanmuuttajien peruskoulu ei ota enää uusia opiskelijoita syksyllä 2020. Opetus järjestetään siten, että jo aloittaneet voivat saattaa opintonsa loppuun.

Aikuislukion suomen kielen iltakurssit on tarkoitettu sekä aloittajille että suomea jo osaaville. Iltakurssit ovat lukio-opintoihin valmentavia kursseja ja lukion suomen kielen kursseja. Iltakurssit sopivat myös niille, jotka haluavat osallistua yleiseen kielitutkintoon (YKI). Aikuisille suunnatun S2-opetuksen järjestämismahdollisuudet aikuislukion toiminnan lakkautuksen jälkeen kartoitetaan vuoden 2021 aikana. Riihimäen lukio ja aikuislukio järjestää myös suomen kielen yleisiä kielitutkintoja (YKI-testi).

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan suomen kielen ja kulttuurin opiskelun avulla	Kotoutumiskoulutuksen ja omaehtoisen koulutuksen järjestäminen maahantuli-joille mahdollisimman nopeasti. Kotoutumiskoulutuksen ja polkujen kehittäminen työ-elämälähtöiseksi.	• Hämeen Ely-keskus • Hämeen TE-toimisto • alueen kunnat • Hyria Business institute • Riihimäen aikuislukio • Riihimäen lukio ja aikuislukio 7/2022 asti
Aikuisten maahanmuuttajien ohjautumista ammatilliseen koulutukseen parannetaan	Ylläpidetään laajoja koulutusmahdollisuuksia ja tiedotetaan niistä Tarjotaan tukea ammatillisten opintojen suorittamiseksi	• Hyria koulutus Oy • HAMK • Laurea

6.6. Perheiden kotoutumisen tukeminen

Laki kotoutumisen edistämisestä 16 § velvoittaa kuntaa laatimaan perheen kotoutumissuunnitelman jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Perheen kotoutumissuunnitelma laaditaan monialaisena yhteistyönä ja sovitetaan yhteen yksilöllisten kotoutumissuunnitelmien ja perheenjäsenille laadittujen muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa.

Kotouttamistyössä huomioidaan ohjelmakaudella 2021 - 2024 erityisesti kotona lasten kanssa olevien vanhempien tarpeet. Vanhemmille pyritään järjestämään kieliopintoja, yhteiskunta-orientaatiota, ohjausta ja neuvontaa sekä vapaa-ajan palveluita.

Jokaisella ihmisellä on YK:n ja Euroopan unionin ihmisoikeussopimuksissa määritelty oikeus perhe-elämään. Kotouttamistyössä on tärkeä tukea perhe-elämää, lasten oikeuksia sekä tukea henkilöitä jotka ovat erossa perheestään. Henkilöitä tuetaan perheenyhdistämisprosessissa ja sen jälkeen että nämä oikeudet toteutuisivat.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Perheiden kotoutumisen tukeminen	Huomioidaan perheiden erityistarpeet Tuetaan kotivanhempien kotoutumista	Kuntien kotouttamistyö 3. sektori

6.7. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet

Hämeen TE-toimisto tarjoaa kotoutumispalveluita työttömille työnhakijoille. Oikeus kotoutumispalveluihin on henkilöllä, joka on asunut Suomessa vähemmän kuin 3 vuotta ja jolla on oleskelulupa tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity (EU-kansalaiset). Tietyissä tapauksissa kotoutumisaikaa on mahdollista pidentää enintään viiteen (5) vuoteen, esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidottomuuden, perhevapaiden tai muun painavan syyn perusteella.

Huhtikuun lopussa vuonna 2020 Kanta-Hämeen alueella oli 1698 ulkomaalaista työnhakijaa, joista työttöminä oli 659. Ulkomaalaisten määrä on kasvanut vajaalla parilla sadalla edellisvuoteen verrattuna. Riihimäen seudulla ulkomaalaisia työnhakijoita oli 373, joista työttöminä oli 166. Myös Riihimäen seudulla sekä työnhakijoiden että työttömien ulkomaalaisten määrä on noussut. Huhtikuun lopussa 2019 työttömiä työnhakijoita oli 96. Riihimäen seudun ulkomaalaiset ovat tulleet Suomeen muun muassa puolisoina, töihin ja opiskelemaan, sekä turvapaikanhakijoina ja pakolaisina.

TE-toimiston kotoutumispalvelut sisältävät runsaasti työllistymis-, ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä kotoutumiskoulutusta. Kotoutumispalveluiden tavoitteena on edistää työnhakijan kotoutumista ja nopeaa työllistymistä. Kotoutumiskoulutus on välttämätön suurimalle osalle uusista kotoutujista. Työvoimakoulutuksena järjestettävä koulutus sisältää intensiivistä suomenkielen opetusta sekä tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista.

Kotoutumiskoulutus antaa aikuiselle maahanmuuttajalle paremmat mahdollisuudet toimia yhdenvertaisena jäsenenä suomalaisessa yhteiskunnassa. Kotoutumiskoulutus antaa kielellisiä ja muita valmiuksia sekä antaa edellytyksiä jatko-opiskeluun ja työllistymiseen. Kotoutumiskoulutus pitää sisällään työelämälähtöisiä toimenpiteitä ja työelämälähtöisesti räätälöityjä kotoutumispolkuja, joita rakennetaan kotoutumiskoulutuksen alusta alkaen ja jotka kytkeytyvät muulla rahoituksella toteuttaviin toimenpiteisiin ja palveluihin. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa työkokeilu, valmennukset, ammatillinen työvoimakoulutus, palkkatuki ja aloittavan yrittäjän palvelut.

Osaamisen kehittämisen palveluissa merkittävä osuus on myös omaehtoisissa opinnoissa, joita on mahdollista tukea työttömyysetuudella kotoutujalle kotoutumislain mukaisesti. TE-toimisto ohjaa aktiivisesti kotoutujia työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen lisäksi myös omaehtoisiin koulutuksiin. Erityisesti kotoutujille tarkoitettuja omaehtoisia opintoja voivat olla esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidon koulutus, aikuisten maahanmuuttajien perusopetus ja VALMA-opinnot. Myös ammatillisia opintoja voidaan tukea kotoutumisajalla. Omaehtoisista opinnoista sovitaan kotoutujan henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Hämeen TE-toimisto tekee aktiivisesti yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajien työllistymisen edellytysten parantaminen Yrittäjyyden tukeminen Työvoiman saatavuuden varmistaminen	• Yhteistyön tehostaminen työllisyydenhoidon asioissa • Työnantajien ja työyhteisöjen tietoisuuden lisääminen maahanmuuttajaustaisista työntekijöistä • Työpajat ja työkokeilupaikkojen tarjoaminen • Työpolku-hanke	• Hämeen Ely-keskus • Hämeen TE-toimisto • alueen kunnat • Hyria koulutus Oy • Hyria Säätiö sr

6.8. Maahanmuuttajien huomioiminen terveysterveyspalvelujen asiakkuudessa

Riihimäen seudun terveysterveyskeskuksen kuntayhtymä järjestävät perusterveydenhuollon palvelut Riihimäen, Lopen ja Hausjärven kunnille Terveysterveyskeskusta 1326/2010 mukaisesti. Maahanmuuttajille annetaan samat terveysterveyskeskusta ja sairaanhoidon palvelut kuin muullekin väestölle. Terveysterveyskeskusta lääkärin (lääkäripalvelut ainoastaan Riihimäellä) ja hoitajan vastaanottoon sijaitsevat kaikissa kolmessa kunnassa. Lähipalveluja ovat mm. neuvolan ja suuhygienistin palvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Erikoissairaanhoito järjestetään Kanta-Hämeen keskussairaalassa.

Pakolaistaustaisten asiakkaille tehdään ensimmäisen kuukauden aikana Suomeen saapumisesta terveystarkastus. Kunnat tiedottavat terveysterveyskeskusta saapuvista asiakkaista että terveystarkastus saadaan järjestettyä. Pakolainen tai pakolaisperhe tapaa ensin terveysterveyskeskusta ja sitten lääkärin. Terveystarkastuksessa noudatetaan THL:n ohjeita.

Erityisesti pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla voi olla tarvetta mielenterveyspalveluille. ohjelmakaudella 2021 – 2024 luodaan malli jossa varmistetaan se, että mielenterveyspalveluita ja mielenterveyskuntoutusta tarjotaan sitä tarvitseville maahanmuuttajille. Mielenterveyspalvelut tuotetaan joko itse, tai ne hankitaan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta, joilla on tarvittavaa erityisosaamista pakolaistaustaisten tarpeista ja kuntoutuksesta. Asiakkaita pyritään motivoimaan ottamaan vastaan apua ja mielenterveyspalveluita. Palveluista koituvat kustannukset haetaan erityiskorvaussopimuksen perusteella takaisin kunnalle.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kaikkien maahanmuuttajaperheiden ohjautuminen palvelujen piiriin.	Tiedottamisen tehostaminen kaikkien toimijoiden toimesta esim. päiväkotit, koulut, sosiaalitoimi.	Jokainen maahanmuuttajaperheen kohtaava taho.
Koko perheen tilanteen huomioiminen.	Huolen puheeksi ottaminen koko perheen asioissa, ei vain lapsen ja nuoren. Vastauksen kuuleminen.	Jokainen maahanmuuttajaperheen kohtaava taho.
Terveystarkastusten toteuttaminen neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä vastaanotoilla. Perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.	Tehostetaan ohjausta terveystarkastuksiin. Tulkkipalvelujen käyttö. Vahvistetaan vanhempien vastuun ottoa nuoresta/ lapsesta.	Jokainen maahanmuuttajaperheen kohtaava taho.
Potilas ja omainen tulevat ymmärretyksi, kun hänen asioitaan käsitellään. Potilaan kulttuuritaustan huomioiminen. Potilaan hyvä hoito.	Omahoitajan nimeäminen, yhteistyö muiden kunnan toimijoiden kanssa. Tulkkipalvelujen järjestäminen. Monikulttuurisuuskoulutuksen järjestäminen työntekijöille.	Yksikköjen esimiehet Terveysterveyskeskusta johto

6.9 Maahanmuuttajien huomioiminen sosiaalipalvelujen asiakkuudessa

6.9.1. Hausjärven sosiaalitoimi

Kotouttaminen on hallinnollisesti organisoitu perusturvan alaisuuteen. Kotouttamiseen on resursoitu pakolaisohjaajan ja perhetyöntekijän työpanos. Pakolaisohjaajan virka perustettiin keväällä 2016, pakolaisten perhetyöntekijän virka loppuvuodesta 2016. Pakolaisohjaajan työpanosta myydään Lopen kunnalle tarpeen mukaan.

Hausjärven kunnalla on ELY-keskuksen kanssa vastaanottosopimus 5-10 kiintiöpakolaisesta vuosittain. Kunnassa kokoontuu eri toimialojen yhteinen pakolaistiimi noin 4 kertaa vuodessa. Hausjärvellä perusturvan alaisuuteen kotouttamispalvelujen lisäksi kuuluu lapsi- ja perhepalvelut, aikuissosiaalityö, vammaispalvelut sekä ikäihmisten palvelut. Palvelujen järjestämisessä maahanmuuttajat huomioidaan hankkimalla tarvittaessa asioimistulkki.

Kunnan alueella Ryttylässä sijaitsee Suomen Evankelis-luterilainen kansanlähetysoipisto, jossa opiskelee turvapaikanhakijoita ja oleskeluluvan saaneita henkilöitä. Näiden opiskelijoiden määrä vaihtelee vuosittain.

6.9.2. Lopen sosiaalitoimi

Kotouttaminen on hallinnollisesti organisoitu perusturvan alaisuuteen. Kotouttamiseen on resursoitu pakolaisohjaajan työpanosta Hausjärveltä ostopalveluna. Lisäksi tällä hetkellä (8/2020) Lopella on vuoden määräaikainen sosiaaliohjaaja pakolaistyössä. Sosiaalityötä ja lapsiperheiden kotipalvelua on resursoitu myös pakolaistyöhön.

Kunnassa kokoontuu eri toimialojen yhteinen pakolaistiimi noin 4 kertaa vuodessa. Lopella perusturvan alaisuuteen kotouttamispalvelujen lisäksi kuuluu lapsi- ja perhepalvelut, työikäisten palvelut, vammaispalvelut sekä ikäihmisten palvelut. Palvelujen järjestämisessä maahanmuuttajat huomioidaan hankkimalla tarvittaessa asioimistulkki.

6.9.3. Riihimäen sosiaalitoimi

Maahanmuuttajat ovat samojen sosiaalityön palveluiden piirissä kuin muutkin kaupunkilaiset. Palveluiden järjestämisessä maahanmuuttajat huomioidaan siten, että heille järjestetään asioimiseen tarvittava asioimistulkki. Riihimäen kaupunki tarkistaa, että pakolaistaustaiset henkilöt saavat tarvitsemansa erityispalvelut ja varmistaa että laskennallisten korvausten mukaiset resurssit ohjautuvat pakolaisten vastaanoton ja sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden järjestämiseksi. Riihimäen kaupungissa kiintiöpakolaisten ja kansainvälistä suojelua saavien vastaanotto kuntaan on aikuissosiaalityön vastuulla.

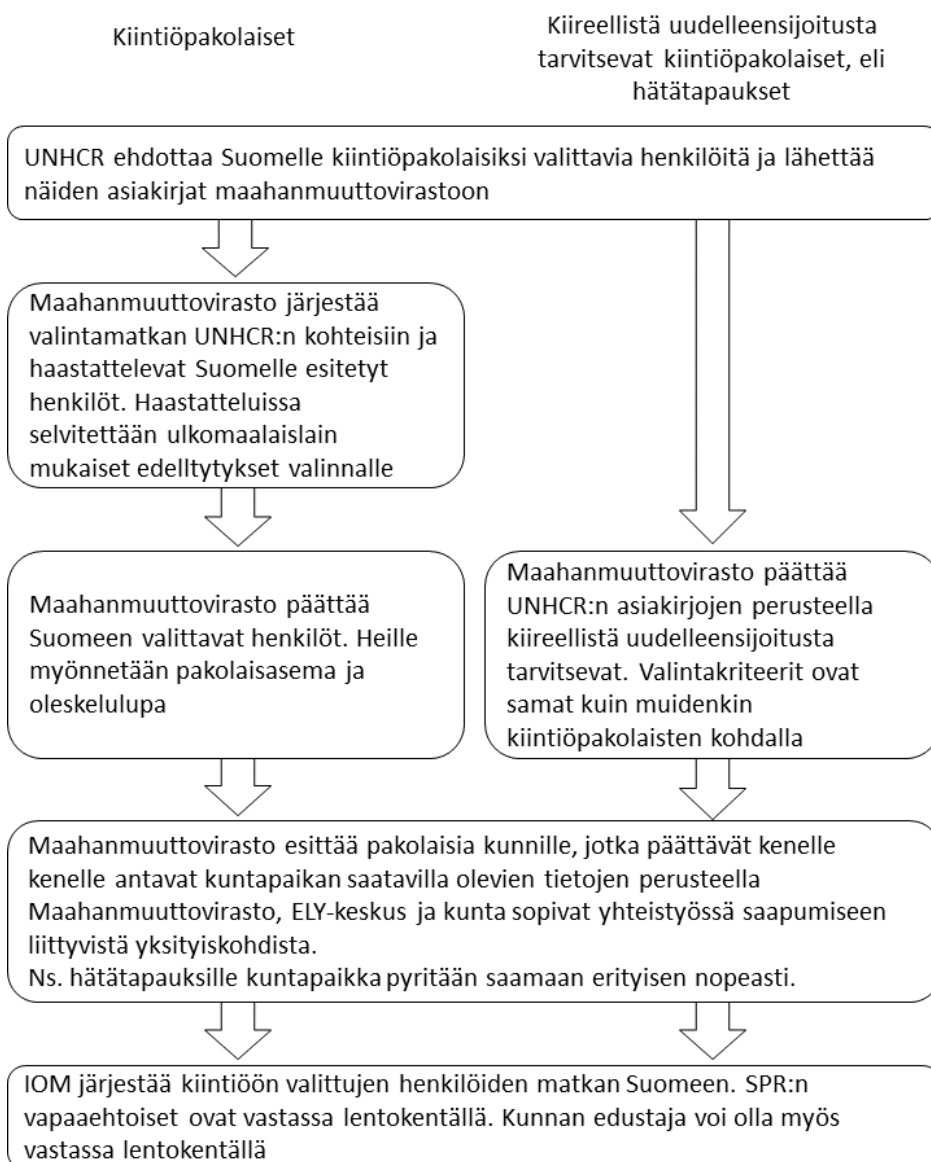
Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Sosiaalityön palvelujen kehittäminen maahanmuuttajataustaisille Kiintiöpakolaisten vastaanotto-prosessin kehittäminen	Maahanmuuttajatyön sisällön ja sosiaalityön henkilöstön osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen.	Palvelupäällikkö Palveluesimies Palveluvastaava Kehittäjäsosiaalityöntekijä

6.10. Kansainvälistä suojelua saavien vastaanotto

Ulkomaalaislaki (301/2004) määrittelee sen, että millä perustein Suomeen pystyy muuttamaan Euroopan unionin (ja Islannin, Liechesteinin, Norjan ja Sveitsin) kansalaisena tai kolmannen maan kansalaisena. Ulkomaalaislain mukaisista oleskelulupien myöntämisestä vastaa Maahanmuuttovirasto. Maahanmuuttovirasto myös huolehtii pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kansainvälisen suojelun myöntämisestä. Vastaanottokeskusten toimintaa ohjaa Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2004). Vastaanottokeskuksia operoi Suomessa Maahanmuuttovirasto, kunnat, SPR tai yksityiset palveluntuottajat. Kanta-Hämeessä toimii yksi vastaanottokeskus Hämeenlinnan Lammilla.

6.10.1. Kiintiöpakolaisten vastaanotto prosessi

Kaaviossa on kuvattuna kiintiöpakolaisen oleskeluluvan hyväksymisprosessi ja siirtyminen kunnan asukkaaksi.

Kunnille pakolaisten vastaanottaminen on vapaaehtoista ja sopimukseen perustuvaa. ELY-keskus korvaa valtioneuvoston päätöksen mukaisesti pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset kunnalle osittain täysimääräisesti kustannusperusteella ja osittain laskennallisesti.

Hausjärven kunnanvaltuuston päätöksellä 10.11.2015, 81 § kunta on tehnyt sopimuksen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kanssa kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) 2§:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, kotoutumisen edistämisestä ja palveluiden järjestämisestä sekä saatavista korvauksista. Sopimuksen mukaan Hausjärvi antaa vuosittain 5-10 kuntapaikkaa ELY-keskuksen osoittamille kiintiöpakolaisille.

Lopen kunnanhallituksen päätöksellä 19.10.2015, kunta on tehnyt sopimuksen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) 2§:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, kotoutumisen edistämistä ja palveluiden järjestämisestä sekä saatavista korvauksista. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt talousarvion, johon on huomioitu kustannukset kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta alkaen vuodesta 2016. Sopimusta on muutettu vuonna 2018 siten, että Lopen kunta vastaanottaa joka toinen vuosi 10 kiintiöpakolaista.

Riihimäen kaupunginvaltuusto on päättänyt 16.11.2016 § 103 antaa kuntapaikan keskimäärin 10 kiintiöpakolaiselle vuosittain. Päätös sai lainvoiman vuonna 2018.

ELY-keskus arvioi vuosittain kuntaan osoitettujen ja sijoittuneiden henkilöiden alkuvaiheen palveluihin, asumiseen sekä muihin kotoutumis- ja peruspalveluiden käyttöön kohdistuvat tarpeet yhteistyössä Riihimäen kaupungin sekä Lopen ja Hausjärven kuntien kanssa.

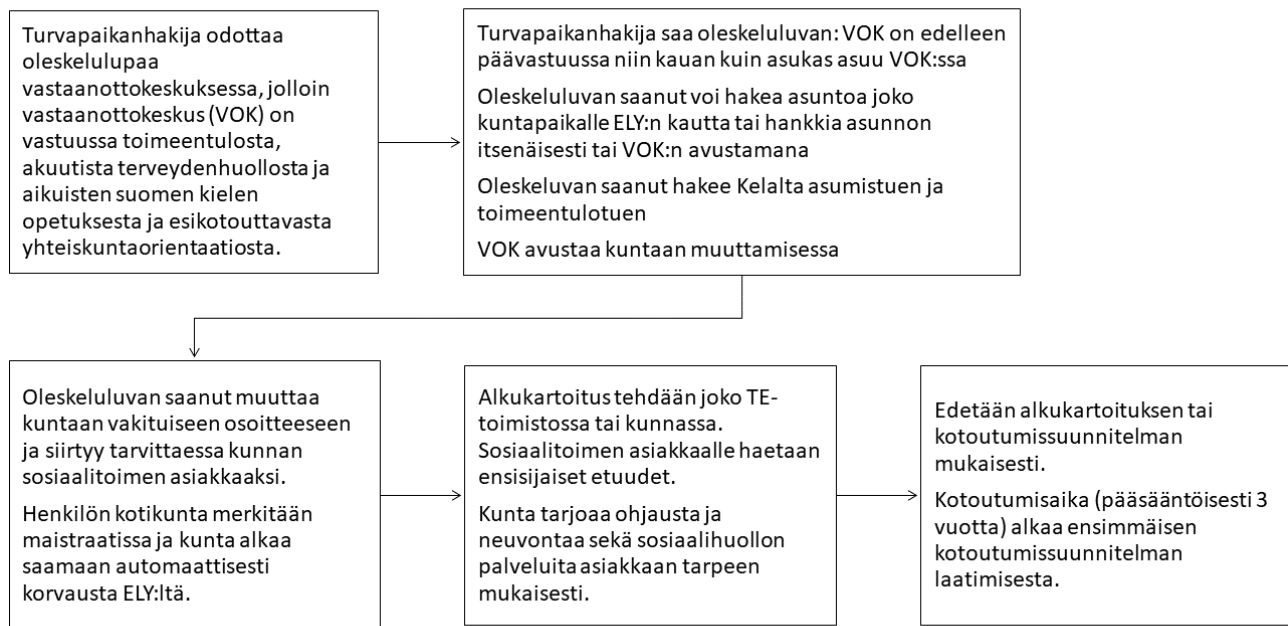
Laskennallisia korvauksia maksetaan sopimukseen kuuluvista henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä neljän vuoden ajan. Erityiskorvattavat kustannukset korvataan 10 vuoden ajalta. Lisäksi kunnalle korvataan sopimukseen kuuluvien henkilöiden harkinnanvaraisesta ennaltaehkäisevästä tai täydentävästä toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajan.

6.10.2. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto prosessi

Vastaanottokeskuksessa oleskeluluvan odotusaikana vastaanottokeskus on velvollinen huolehtimaan turvapaikanhakijoiden toimeentulosta, sosiaaliturvasta, terveydenhuollosta sekä aikuisten koulutuksesta. Oleskeluluvan odotusaikana vastaanottokeskuksen sijaintikunta on velvollinen järjestämään perusopetusikäisille valmistavaa opetusta, kiireellistä terveydenhuoltoa, neuvolapalveluja sekä varhaiskasvatusta 5 – 6-vuotiaille.

Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat siirtyvät kunnan asukkaiksi joko itsenäisesti tai ELY-keskuksen osoittamille kuntapaikoille. Kunta saa korvauksen kuntaan muuttaneen oleskeluluvan saaneen palveluiden järjestämiseksi kolmen vuoden ajalta. Erityiskorvattavat kustannukset korvataan 10 vuoden ajalta.

Turvapaikanhakijan kotoutumispalveluihin siirtymisprosessi:

6.11. Monialainen verkostoyhteistyö ja koordinaatio

Kotoutumislain 31 § mukaan kunnan on kehitettävä kotouttamista tukevia palveluita monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuu kunta, TE-toimisto, Seurakunta, poliisi, Kela sekä kolmannen sektorin toimijat. Kunta ja TE-toimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä seurannasta. Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti yhteistyössä maahanmuuttajan, sosiaalityöntekijän ja TE-toimiston asiantuntijan kanssa.

Seudullista kotouttamistyön ja kotouttamisohjelman toteutumista valvoo Kotouttamistyön ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluu kuntien viranhaltijoita, terveyskeskuksen edustaja, oppilaitosten edustajia ja ELY-keskuksen edustaja ja TE-toimiston edustaja. Ohjausryhmä tekee kotouttamistyöhön liittyviä linjauksia. Ohjausryhmä kokoontuu noin 4 kertaa vuodessa. Ohjausryhmää koordinoi Riihimäen kaupungin maahanmuuttokoordinaattori.

Riihimäen seudulla toimii kotouttamistyön verkostoyhteistyöryhmä joka koostuu kuntien, eri viranomaisten, terveyskeskuksen sekä eri yhdistysten ja järjestöjen kotouttamistyön asiakastyötä ja suunnittelutyötä tekeviä henkilöitä. Verkostoyhteistyöryhmä saattaa yhteen kotouttamisen asiakastyötä tekeviä henkilöitä sekä eri vapaaehtoisia ja kansalaisjärjestöjä. Verkostoryhmän tavoitteena on lisätä vuoropuhelua eri toimijoiden välillä, kehittää ja ideoita kotoutumista edistävää työtä ja tapahtumia sekä jakaa tietoa kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyvistä teemoista. Ryhmä kokoontuu 4-6 kertaa vuodessa Riihimäen kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin koollekutsumana.

Alueella toimivia järjestöjä voidaan hyödyntää etenkin lasten ja nuorten kotouttamisessa. Moni järjestö tekee jatkuvaa yhteistyötä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa. Ohjelmakaudella 2021 – 2024 tätä työtä pyritään tehostamaan ja tiedottamista tarjonnasta lisäämään. Seudun vapaaehtoisten verkostomaista yhteistyötä pyritään lisäämään.

Maahanmuuttajille tarjottavaa matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa tehostetaan Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamalla RISEKO -hankkeella (Riihimäen seudun kotouttamo). Hankkeen puitteissa luodaan maahanmuuttajien palvelupiste, jossa voidaan tarjota matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita. Lisäksi palvelupistettä voidaan hyödyntää alueen eri toimijoiden toiminnan tukemisessa ohjaamalla henkilöitä palveluiden piiriin tai tarjoamalla tilaa heidän käyttöönsä.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajaperheiden kotoutumista tuetaan moniammatillisena yhteistyönä. Seudullisen verkostoyhteistyön kehittäminen kotouttamisasi- oissa.	Kotouttamisasioiden seudullisen yhteistyöryhmän toiminnan kehittäminen. Kotouttamistyön ohjausryhmän toiminnan kehittäminen	Kotouttamistyön koordinoinnista vastaava taho
Tiedon lisääminen kuntien ja eri järjestöjen kulttuuri- ja liikuntatarjonnasta	Luodaan esite tarjolla olevasta kulttuuri- ja liikuntapalveluista	Kotouttamistyön koordinoinnista vastaava taho
Alueen maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuustyön käytäntöjen kehittäminen	Kotouttamistyön ohjausryhmä seuraa kotouttamisohjelman toteutumista Kotouttamistyön seudullisen yhteistyöryhmän säännölliset tapaamiset yhteistyön kehittämiseksi	Kotouttamistyön ohjausryhmä Kotoutumistyön koordinaatiosta vastaava taho

6.12. Henkilöstön koulutus

Koulutustarjonta kuntien henkilökunnalle monikulttuurisuusasioissa ja maahanmuuttajien palveluiden järjestämisessä on suunnitelmallista ja säännöllisesti saatavilla.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Luodaan toimintaedellytyksiä ja valmiuksia kohdata maahanmuuttaja erilaisissa palvelutilanteissa.	Kotouttamistyöhön liittyvän koulutuksen järjestäminen säännöllisesti kunnan työntekijöille. Tulkin käytön koulutusta Monikulttuurisuuskoulutusta Viestintäkoulutus selkokielen käytöstä	Henkilöstöhallinto ja toimialat

6.13. Tulkkauspalvelut

Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) perusteella viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitettussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa.

Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Kunta käyttää tarvittaessa tulkkauspalveluita, mikäli asian hoitaminen sitä vaatii. Tulkkaus voidaan järjestää joko läsnäolotulkkauksena tai etätulkkauksena puhelinpalveluna. Kotoutumisajalla olevien henkilöiden kanssa asioidessa tavoitteena on pystyä asteittain vähentämään tulkkauksen tarvetta etenkin arkisten asioiden hoitamisessa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajalle oikeus tulla ymmärretyksi kun hänen asioitaan käsitellään.	Tulkkauksen järjestäminen kaikilla toimialoilla kunnassa. Työntekijöiden kouluttaminen tulkin käytössä.	- Kaupungin/ kunnan jory - Toimialan johto
Tulkkauksen ostamisen osaamisen kehittäminen. Pakolaistaustaisten henkilöiden tulkkauskulujen korvausten hallinnointi	Kunnissa luodaan/ylläpidetään ohjetta tulkkauspalvelujen käytöstä. Hallinnollinen ohjeistus tulkkauskulujen seurannasta	Kotouttamistyön ohjausryhmä

6.14. Kotoutumista tukeva viestintä ja tiedottaminen

Lakisääteisesti kuntien on huolehdittava osaltaan maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauksesta, neuvonnasta ja tiedottamisen toteutumisesta sekä perustiedon antamisesta suomalaisesta yhteiskunnasta (1386/2010, 7§). Kunnan toimialat huolehtivat omasta tiedottamisestaan. Tiedotuksessa tullaan ohjelmakaudella 2021-2024 kiinnittämään huomiota selkokieliisyyteen ja tiedon saavutettavuuteen. Tiedotuskäytäntöjä pyritään yhtenäistämään ja huolehtimaan, että tieto on ajantasaista ja helposti saavutettavissa.

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot
- Maahanmuuttajille suunnattua alueellista informaatiota selkiytetään ja yhtenäistetään. - Alueelle muuttava saa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, kotikunnastaan sekä kuntien palveluista. - Maahanmuuttaja löytää tarvitsemansa palvelut.	- Maahanmuuttajille suunnatun lomakkeiston ja esitteiden selkokielistäminen - Informaatiota subjektiivista palveluista - Kirjastojen hyödyntäminen info-pisteinä - Monialainen yhteistyö kotoutumisen tukena - Selkeän viestinnän koulutuksen järjestäminen - Internet-sivujen uudistaminen ja sisällön tarkistaminen	- Alueen kotouttamistyötä koordinoivat tahot - Kaikki toimialat oman toimintansa osalta - ohjausryhmä

6.15. Etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen

Hyvien etnisten suhteiden luominen ja kulttuurien välinen vuoropuhelu vahvistaa monikulttuurisen ilmapiirin syntymistä ja hyväksyvän asenneilmapiirin vaalimista. Hyväksyvä ilmapiiri lisää kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. Kunnat sitoutuvat rasisminvastaiseen työhön ja ristiriitatilanteiden ratkaisemiseen sekä sovitteluun.

Kotoutuminen on jatkuva, kaksisuuntainen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuesssa ja maahanmuuttaja hankkii yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja sekä taitoja. Se edellyttää sitoutumista sekä maahanmuuttajilta itseltään että vastaanottavalta yhteiskunnalta. Kunta voi toimia alueellaan mahdollistavana voimana ja yhteistyössä eri toimijoiden ja järjestöjen kanssa tukea prosessia jossa kotoutuja ja myös vastaanottava yhteisö oppivat toisiltaan yhteistyön ja positiivisten kohtaamisten kautta.

Monikulttuurisen ilmapiirin rakentaminen on yhteinen tehtävä. Eri toimijoiden yksin tai yhdessä muiden kanssa järjestämä toiminta edistää uusiin kulttuureihin ja ihmisiin tutustumista. Ohjelmakaudella tavoitteena on kolmannen sektorin toimijoiden aktivoiminen monikulttuuriseen toimintaan Riihimäen seudulla. Kunnat pyrkivät saamaan yhteistyöhön toimijoita, jotka eivät ole aikaisemmin kaupungissa toimineet ja kokoavat aktiivisesti verkostoa, joka liittyy kaikki kolmannen sektorin toimijat yhteen.

Koska kotoutumistyötä kehitetään monialaisena yhteistyönä, on tärkeää että kaikilla kunnan toimialoilla on osaamista maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten kohtaamisesta ja palvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä huomioiden heidän tarpeensa. Kunta lisää ohjelmakaudella henkilöstön osaamista kotouttamis- ja monikulttuurisuusasioissa.

Tavoite	Toimenpide	Seuranta/ vastuutaho
Kaupunki edistää etnisten suhteiden hyvää hoitoa.	Vahvistetaan kaupungin roolia vapaaehtoistyön koordinoimisessa ja kehitetään yhteistyön malleja.	Kotouttamistyön koordinaatiosta vastaava taho
Hyvät kulttuurienväliset suhteet	Tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen kulttuuriin ja tuetaan eri kulttuurien välistä rinnakkaiseloja kaupungissa.	Kunnat 3. sektori
Aktivoida kolmannen sektorin toimijoita monikulttuuriseen työhön Riihimäen seudulla.	Tarjotaan tukea, tietoa ja annetaan mahdollisuuksia toimia seudulla kotouttamisen edistämiseksi	Kunnat 3. sektori

6.16. Alueen kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus

Maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen kuuluu osaksi kaikkia palveluja. Jokaisen toimialan tehtävä on huolehtia siitä, että palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Riihimäellä kotouttamistyön toimenpiteistä vastaa jokainen toimiala omalta osaltaan. Maahanmuuttoasioiden alueellisen ja kaupunkitasoisen yhteistyön ja kotouttamistyön koordinaatio kuuluu Hallinto- ja konsernipalveluiden toimialalla. Hausjärvellä ja Lopella kotouttamistyön koordinointi ja ohjaus kuuluu johtoryhmälle.

Kunnat huolehtivat kotouttamistyön huomioimisen talousarvioita luodessa ja seuraavat toteutuneita kustannuksia. Ohjelmakaudella kiinnitetään huomiota laskennallisten korvausten kohdentumisesta tarkoituksenmukaisesti ja erityiskorvausten hallinnointiin. Kunnat voivat luoda hallinnollisen ja taloudellisen ohjeen, jolla ohjataan kotoutumistyöhön liittyvää taloussuunnittelua ja seuranta.

Kotouttamisohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan ohjelmakaudella aktiivisesti. Kotouttamistyön koordinaatiosta vastaava taho ylläpitää kokonaistilannetta. Kotoutumistyön ohjausryhmä ohjaa työskentelyä.

Maahanmuuttajataustaisten ohjaus- ja neuvontapalveluiden käyttöä seurataan tilastoimalla käyttäjämäärät. Kunnan kotoutumisen koordinaatiosta vastaava henkilö tekee Työ- ja elinkeinoministeriön tarjoaman Kotomittari-testin vuosittain. Tällä tavoin voidaan määrittää kunnassa tehtävän kotouttamistyön taso, puutteet ja edistyminen.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kokonaiskoordinaation kehittäminen monikulttuurisuus – ja maahanmuuttajasioissa alueella.	Resurssin varaaminen koordinaation järjestämiseen.	Kunnan johtoryhmä Kuntien valtuustot Kuntien johtoryhmät Kotouttamistyön ohjausryhmä
Kotouttamistyön korvausten käytön tarkoituksenmukainen kohdentaminen	Tarkennetaan monikulttuurisuustyön ja kotoutumistyön budjetointia ja talouden seurantaa	Toimialat Koordinaatiosta vastaavat tahot
Toiminnan kehittäminen hankerahoituksella	Haetaan aktiivisesti rahoitusta kotouttamistyön kehittämiseksi	Toimialat Koordinaatiosta vastaavat tahot

Lähteet:

Kotouttaminen.fi

pakolaisneuvonta.fi

ELY-keskus (2020) *Pakolaisten vastaanotosta aiheutuvien kustannusten korvaaminen*, <http://www.ely-keskus.fi/fi/web/ely/pakolaisten-kustannusten-korvaaminen>. Luettu: 31.8.2020

Riihimäen kaupunki (2018) *RIIHIMÄEN HYVINVOINTIPOLITIIKKA 2018 – 2029*, <https://www.riihimaki.fi/wp-content/uploads/sites/3/2018/10/Hyvinvointipolitiikka-2018-2029-kv-20-8-2018-%C2%A7-75.pdf>. Luettu: 31.8.2020

Hausjärven kunta (2017) *Kuntastrategia 2030*, <https://hausjarvi.fi/wp-content/uploads/sites/14/2018/01/Kuntastrategia-2030.pdf>. Luettu 31.8.2020

Lopen kunta (2018) *Lopen kunnan strategia 2018 – 2023*, <https://issuu.com/makmediafi/docs/lopen-kunta-strategia-2018>. Luettu 31.8.2020

Hämeen liitto (2017) *Häme-ohjelma 2018+*, https://www.hameenliitto.fi/wp-content/uploads/2020/02/Hame-ohjelma_2018.pdf. Luettu 31.8.2020

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010)

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010)

Ulkomaalaislaki (301/2004)

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011)